

Här är några av arrangörerna bakom de två utställningarna i Maglehem som skildrar konststrundans första tid: Mats Österberg, Camilla Melin, Björn Flygare (som själv var med då det begav sig), Håkan Kvist, Gösta Eklund och Ingmar Melin.

Jubileum

Konstrundans visionärer hyllas i Maglehem

För 50 år sedan fick några konstnärsvänner i Maglehem en idé: Varför inte starta en konstroda? De lade grunden till ett fenomen som har spritt sig över Europa. Nu uppmärksammas konstrodans första tid med två utställningar i byn där allt en gång började.

■ Världens första konstroda ägde

De anade inte att deras initiativ

ningar. Men det var ganska motigt, för

begav sig. På Blåherre Mölla blir det i

■ Världens första konstroda ägde rum 1968 och samlade elva konstnärer i trakten kring Maglehem. På den tiden var det pingsten som gällde, inte påsken, och det ursprungliga namnet var "Konstrond i Hanöland".

– Vi var fyra killar i Degeberga- och Maglehemstrakten som kom på den här idén. Vi träffades ganska regelbundet, för det var trevligt att ha någon att umgås med och inte bara sitta ensam i våra ateljéer, säger konstnären Björn Flygare, en av initiativtagarna.

Föga anade de glada konstnärerna i Maglehems- och Degebergatrakten vilken boll de satte i rullning med den allra första konstrodan 1968.

De anade inte att deras initiativ inom några år inte bara skulle spridas inom Skånes och sedan Sveriges gränser, utan också över sundet till Danmark och vidare till resten av Europa.

Från början var de nämligen ganska ensamma om att förstå hur lysande idén var och vilken kraft det låg i att låta publiken få komma hem till konstnärerna och inte bara möta konsten på gallerier och konsthallar.

– Vi märkte att vi drog en publik som inte var van vid att gå på utställ-

ningar. Men det var ganska motigt, för vi blev motarbetade av andra konstnärer och konstkritiker, som menade att det bara var ett oseriöst jippo, säger Björn Flygare.

Trots mycket uppmärksamhet i medierna var det därför nära att den första rundan också blev den sista. 1969 medverkade bara tre konstnärer och året därpå ingen alls.

Men 1971 tog det fart igen med 52 utställare, nu under påsken, och under de kommande åren anslöt sig allt fler. 1974 bildades Östra Skånes Konstnärsgille (ÖSKG), vilket bidrog till att konstrodan fick sitt starkaste fäste på Österlen och resten är historia.

Men det är inte den historien som skildras i Maglehem under påsken, utan ursprunget till alltihop.

– Det som är märkligt i sammanhanget är ju att det var här uppe, alltså norr om Österlen, som allt startade. I dag är ju konstrodan så förknippad med just Österlen, säger Gösta Eklund från Maglehems kulturförening.

På Maglegårda, där kulturföreningen är arrangör, blir det en samlingsutställning med verk av flera av de konstnärer som var med då det

begav sig. På Blåherre Mölla blir det i stället en utställning om konstrodans tillblivelse. Det är två separata utställningar, som ändå har många gemensamma kopplingar.

Precis som under de första åren, då exempelvis Jan "Tollarp" Eriksson och Peps Blodsband uppträdde under konstrodan, inramas utställningarna av livemusik. På Maglegårda uppträder Clara Fornander Trio, medan Österlia Big Band gästar Blåherre Mölla.

En alldeles särskild begivenhet är att Håkan Kvist från kulturföreningen har lyckats hitta den allra första färgade vindbollen, symbolen som konstrodan har allttjämt i dag. Inspirationen till den hämtade upphovsmannen Arne Lindqvist från vingårdarna i Österrike.

– Jag hade sett den tidigare där Arne bodde i Hörröd, men sedan hade jag glömt bort det. Jag känner dem som bor där nu och den fanns kvar. Vi får väl ställa ut den innanför pansarglas, säger Håkan Kvist med ett skratt.

På maglekultur.se finns det detaljerade programmet för de två utställningarna.

Text och bild: Johan Bentzel

Konstrundan fyller 50 år, vilket i påsk kommer att firas på olika sätt. I Maglehem, en av den här konstrikas länders födelseorter, blir det dubbla minnesutställningar med åstan samtliga av 1968 års premiärkonstnärer bland utställarna.

Maglehem firar konstrundan

MAGLEHEM

Vi ses inne i Lunsingahuset mitt i Maglehem. Det är lågt i tak, men det gäller endast centimetermässigt. För själva idén som föddes just i detta huset för 50 år sedan gäller det omvända, högt i tak.

Tre av de fyra konstnärer som låg bakom idén om en gemensam konstrunda är fortfarande aktiva konstnärer, och två av dem – Björn Flygare och Bengt Fredriksson – sitter som huvudgäster vid bordet under den här presskonferensen. Övriga i huset är det nuvarande ägar-

länge i Tjörnarps, men gick bort 2010.

– Redan 1968 var Österlen som begrepp hyfsat känt, så när vi bestämde oss för att öppna våra hem och ateljéer under samma period, första gången var under pingsten, så handlade det också om att lyfta fram de här trakterna där vi alla bodde. Den kallades ju för "Den glömda kusten", säger Björn Flygare och detta val syntes även i namnet som denna premiärutställning, "Konstrunda i Hanöland".

Totalt medverkade ett drygt tiotal lokala konst-

"Det var inte lätt att vara ordförande för ett sådant gäng."

Bengt Fredriksson

Om att vara förste ordföranden för ÖSKG, som bildades 1974.

Var det över nu? Tvärtom.

Det fanns intresserade konstnärer i sydost som hörde av sig och ville se initiativet leva vidare. Till 1971 växte därför antalet utställare till 52 stycken, tidpunkten flyttades till påsken och namnet blev "Konstveckan i Östra Skåne". Och året därpå, 1972, lanserades den idag så välkända rödgula vindbollen.

– Det var Arne Lindqvists idé, han hade sett hur vingårdar i Östernrike använde något liknande för att locka folk. Lindqvist var överhuvudtaget den store visionären. sä-

...Bengt Fredriksson sitter som huvudgäster vid bordet under den här presskonferensen. Övriga i huset är det nuvarande ägarparet och engagerade medlemmar i bygdens båda kulturföreningar som ligger bakom den kommande påskens två jubileumsutställningar, Blåherremöllas vänner samt Kulturföreningen Maglehem.

- Vi gör det här för att hedra de konstnärer som startade konstrundan, säger Gösta Eklund i Kulturföreningen Maglehem.

Flygare och Fredriksson lyssnar och nickar och tycker det är kul att deras gamla idé fortfarande är vital.

Tillsammans med konstnärsvännerna Arne Lindqvist och Sven-Åke Svensson bestämde de sig 1968 för att göra något för att öka intresset för konsten, men även för den här trakten. Och det var just här, i Lunsingahuset, som de träffades.

- Här bodde på den tiden Sven-Åke, och diskussionerna om hur de skulle gå vidare med sin idé blev många. Men det var också i det här huset som Sven-Åke baxade in en tryckpress, till husägarens förtvivlan, säger Gösta Eklund.

Idag bor Sven-Åke Svensson i Olseröd, medan Flygare och Fredriksson har Åhus respektive Degeberga som adresser. Arne Lindqvist bodde

...använda i en konstlund i Hanöland".

Totalt medverkade ett drygt tiotal lokala konstnärer under pingsten 1968 och intresset blev hyfsat stort. Flera tidningar skrev om konstnärernas udda och unika initiativ, och en hel del besökare tog sig runt till de olika konstnärernas hem. Flygare igen.

- Vi ville diskutera konst med publiken, men de flesta av besökarna ville hellre prata om våra hus. Vi bodde ju alla i gamla korsvirkeshus på vackra platser och det tyckte många var intressant. Men efterhand som de här konstrundorna fortsatte växte också besökarnas konstantintresse, och vi var flera som ganska snart fick en trogen publik som återkom varje år. Och deras barn har i sin tur fortsatt komma under påskarna.

- Alla tyckte dock inte om vårt initiativ, säger Bengt Fredriksson. Jag minns från det första året någon insändare i YA som undrade vad det var för trams med konst i Hanöland. Jag gissar att det var avundsjuka eller oro från någon på Österlen.

Idén från 1968 levde vidare, men kritiken växte medan intresset svalnade. Därför blev det endast tre ur kärntruppen som hade öppet pingsten 1969; Flygare, Fredriksson och Svensson. Än värre blev det 1970, då alltihop ställdes in.

nur vingårdar i Österrike använde något liknande för att locka folk. Lindqvist var överhuvudtaget den store visionären, säger Gösta Eklund.

- Ja, vi försökte få honom att dämpa sig. Vi tyckte inte att det behövde växa så fort, säger Bengt Fredriksson och Björn Flygare skrattar.

- För Arne handlade det inte bara om en idé för den här trakten, inte ens för hela Skåne. För honom handlade det om att han ville få idén att sprida sig till hela landet, ja han trodde till och med att det här skulle ändra hela världen.

På sätt och vis fick Arne Lindqvist rätt. Konstrundan som idé är en succé och idag finns det ett stort antal konstrundor runtom i hela Skåne, men också i andra delar av Sverige och Europa. Och inte endast rundor med konst, här finns också matrundor och lite av varje. Kärt barn har många namn.

Efter genombrottet för rundan under början av 70-talet har intresset ökat och håller fortfarande i sig, även om konkurrensen också ökat. 1974 var antalet medlemmar så pass många att ett behov av någon form av organisation växte fram. Svaret blev Öskg, Östra Skånes konstnärsgille. Bengt Fredriksson valdes till dess förste ordförande.

- Det var inte lätt att vara ordförande för ett så-

dant gäng, minns han och berättar om ett turbulent medlemsmöte på Brösarps Gästgivargård.

- Det var många på plats, och främst en konstnär pratade allt mer och allt högre. Till slut var det så högljutt och kaotiskt att det inte gick att fortsätta mötet. Då ställde sig en rysk konstnär upp på en stol och började sjunga ryska sånger. När folk hörde hennes röst blev allt lugnare och så småningom kunde vi återuppta mötet.

Hur känns det idag, att fylla 50 år och firas genom gemensamma utställningar i hemtrakten Maglehem? Jag frågar.

- Jag tycker det är roligt med allt som vi har lyckats

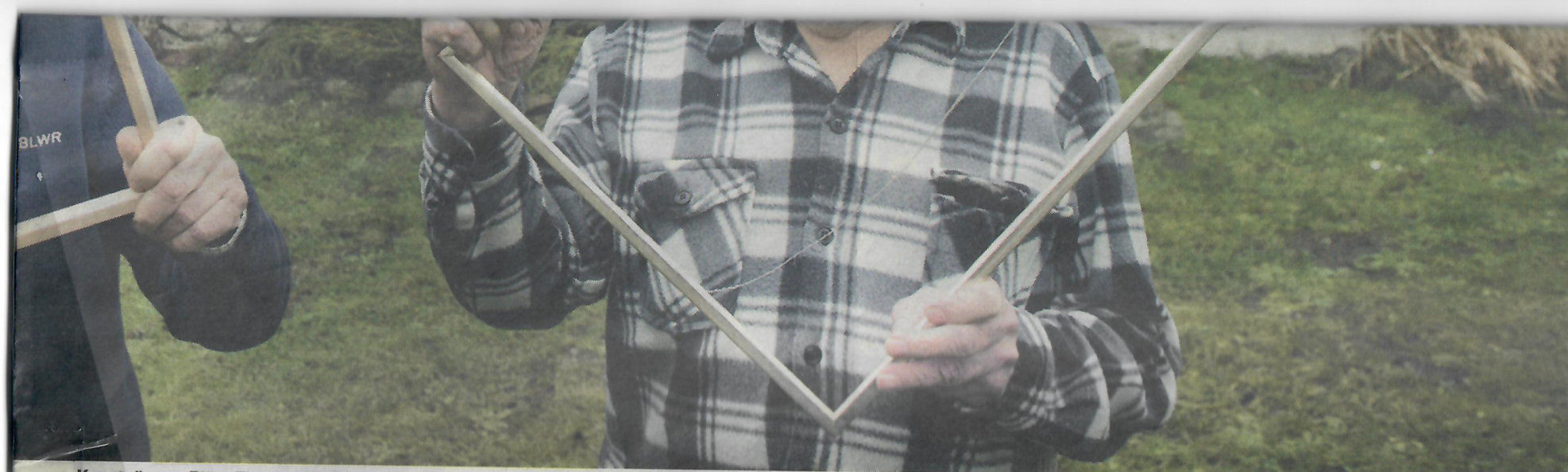
uppnå genom den här idén, allt det som numera finns här på Österlen under påskan i form av restauranger och bensinstationer med mera hade ju inte funnits annars. Men jag är också glad över att flera av oss som var med från början fortfarande lever och verkar, säger Bengt Fredriksson.

- Flera av de som sökte sig till oss skulle aldrig kunna tänka sig att gå till ett galleri. Det tycker jag känns bra, att vi hittade en ny konstpublik. Dessutom utanför storstäderna, säger Björn Flygare.

TEXT
SUNE JOHANNESSEN
sune.johannesson
@skanemedia.se
044-18 55 44

Konstnärerna Björn Flygare och Bengt Fredriksson är åter utanför Lusingahuset i Maglehem, 50 år efter att idén om en konstrunda kläcktes på samma plats, se nedan.

FOTO: LASSE OTTOSSON

Klassisk bild inför första upplagan av det som idag heter konstrundan. Året var 1968, huset Lusingahuset i Maglehem.

FAKTA

Maglehem firar 50-åringen konstrundan

Konstrundan i östra Skåne fyller 50 år. Den första ägde rum pingsten 1968, då under namnet "Konstrond i Hanöland".

De fyra grundarna är konstnärerna Arne Lindqvist (1927-2010), Björn Flygare (född 1939), Bengt Fredriksson (född 1932) och Sven-Åke Svensson (född 1942).

Deras initiativ gav upphov till att konstnärsorganisationen ÖSKG (Östra Skånes Konstnärsgille) grundades 1974.

Påskens jubileumsutställning i Maglehem är delad i två olika, med utställningslokaler i Maglegårda och Blåherre Mölla. Följande konstnärer medverkar med verk: Björn Flygare, Bengt Fredriksson, Sven-Åke Svensson, Arne Lindqvist, Ivar Ekelund, Walter Persson, Curt Bjernevi, Lars Wikström, Jan Danielsson och Märta Sjöholm.

Utställningarna öppnar under långfredagen, 30 mars. Sista dag är söndagen 8 april. Förutom själva konsten blir det konserter, tal och en del annat.